

Referat

Onsdag 10. april

NNN LANDSMØTE 2013
7.-11. APRIL - OSLO KONGRESSENTER
Det 24. ordinære landsmøte

**SYNLIG
TRYGG
STERK**

- fellesskap i hverdagen

Dagsreferatene

For hver landsmøtedag skrives det referat av alt som skjer på landsmøtet. Referatene vil inneholde alle taler og innlegg fra talerstolen, fremsatte forslag, innstillinger og alle vedtak. Hovedinnledninger vil som regel gjengis i sin helhet når det foreligger manus. Øvrige innlegg fra landsmøtedelegatene vil bli referert på en slik måte at hovedinnholdet og konklusjonene gjengis i en konsentrert form.

Dagsreferatene vil bli lagt ut på nettbrettene hver kveld så fort de foreligger fra referentenes side. Referatene skal ikke behandles på landsmøtet og skal ikke kommenteres fra talerstolen. Men det er viktig at delegatene selv kontrollerer hvordan innleggene deres er gjengitt. Hvis noen har vesentlige bemerkninger eller korrigeringer til de foreløpige dagsreferatene, kan de skriftlig gi uttrykk for dette gjennom epost til hovedansvarlig, Geir Øvrevik, på epostadresse: gso@getmail.no. Oppgi «rettelser» som tema.

Alle relevante innvendinger eller rettelser vil bli tatt hensyn til ved den endelige redigeringen av dagsreferatene og protokollen. Rettelser angående dagsreferatet fra siste landsmøtedag, torsdag 11. april, kan sendes også etter landsmøtet – med frist frem til 30. april.

Godt landsmøte!

Geir Øvrevik

Olav Kobbeltveit

Dagsreferat onsdag 10.april

Landsmøtet i NNN startet opp igjen kl. 09.00 torsdag morgen.

Terje Havrøy og hans kompanjong ledet dagens første allsang "Frihetens forpost".

Forbundsleder sa at det denne dagen var Geir som fylte 53 år.

Han ba ham komme opp og motta blomster i anledning dagen.

Forbundslederen redegjorde for formiddagens program:

"En fremtidsrettet mat- og drikkevareindustri."

Innledningen var ved Ivar Pettersen som skulle redegjøre for NILF-rapporten.

Innledere og deltakere i paneldebatten ble presentert og bedt om å reise seg.

Det var Gunnar Domstein, driftsdirektør ved Norway Pelagic og styreleder i FHL,

Egil Olsvik, konserndirektør i Nortura, Åge Korsvold, konsernsjef Orkla og

Torbjørn Johannson, styreleder Askø. Han ønsket alle hjertelig velkommen.

NILF-rapporten

v/ Ivar Pettersen

Ivar Pettersen fra NILF – som er Norsk Institutt for landbruksøkonomisk Forskning – la frem en rapport om situasjonen for norsk matproduksjon. Det var en presentasjon med mange detaljer og plansjer, men det store bildet han tegnet var meget positivt. Pettersen understreket at det alltid hadde vært en glede å samarbeide med NNN, for NNN har vært flinke til å realisere drømmen om å se hele norsk matproduksjon i sammenheng.

Det har vært en suksess, i hovedsak basert på en viktig premiss – nemlig gode norske råvarer. Nå er det store endringer på gang, og det er viktig å ha en samlet strategi for det som skal skje.

Norsk matproduksjon har vært en suksess og en vekstbransje, mens andre deler av industrien har slitt tyngre. Bearbeidingsverdien på norsk matproduksjon har vært økende. Vi er i ferd med å nærme oss toppen i Norden. Bare Sverige er større. Dette skjer i en norsk oljefyrt og noe oppblåst økonomi. Bransjen teller rundt 7000 arbeidsplasser, og bransjen har klart seg vesentlig bedre enn resten av norsk industri.

Lønnsmessig har matvarebransjen flyttet posisjon fra en sinke til å bli en vinner. Fra 1997 til 2008 økte lønnsforskjellene innad i bransjen, etter 2008 er lønnsforskjellene blitt mindre.

Et av bransjens viktigste fortrinn er norske råvarer. Og det har vært en sterk vekst i norske råvarer levert til norsk foredlingsindustri. Det er blant annet fordi vi har hatt en stor produksjonsøkning i norsk landbruk. Norsk landbruk har på sin side hatt god hjelp av at de internasjonale prisene på landbruksvarer har steget. I tiden som kommer ser vi for oss at produsentprisene skal ned, og tilskuddene skal holdes stabile.

Innen fiskeri og havbruk venter vi en tredobling fra 2010 til 2050. Det er en stor økning, men den er basert på at vi skal bli i stand til å utnytte ressurser som i dag ligger uutnyttede i havet.

Et annet eksempel er Tines mysefabrikk som innebar satsing på et stort biprodukt. Det var snakk om et strategivalg. Man ønsket en bedre råvareutnyttelse. På den tiden dette startet var ikke Tine over hele verden. Myseforedlingen økte i verdi med 10-15 millioner kroner. Diverse forskere fra hele verden forsøkte å analysere myseproduktene med sikte på å finne ut om det ga helsegevinster. Men i utgangspunktet var dette industriell tenkning. Norske meierier måtte ha en global tilnærming til produksjonen. Det var selve drivkraften.

Et annet eksempel er Senjahopen. Her er det snakk om norsk vårgytende sild NVG. Vi vet at fortjenesten innen pelagisk industri har vært elendig i mange år. Det har vært en klart nedadgående tendens på foredling av sild.

Men vi tjener godt på råvarene. Vi har gått fra 2 kroner pr. kilo til 6 kroner pr. kilo. Trålerne tjener godt med penger. Tradisjonelt har vi produsert mel og olje av biproduktene fra sild og kanskje tjent 2-3 kroner pr. rundfisk. Vi har produsert høyverdige produkter for oppdrettsindustrien og høyverdig sildefarse og sildekaker. Alle høyverdige produkter.

Det gjenstår å lage retter av sild. I Polen opererer man kanskje med 250 retter basert på tilsetning av rømme, løk og urter og på den måte gitt grunnlag for økt råvareverdi. Bedre produkter gir merverdi i en global verdikjede. Kanskje vi bare skal la polakkene styre med dette, at vi ikke skal blande oss så mye inn i matrettene deres.

Her er i hvert fall et enormt potensial. Så spør mange: Blir det nye arbeidsplasser av dette i industrien? Vi vet jo at i pelagisk industri blir det mer og mer optisk håndtering av råvarene. Sysselsettingen vil etter min mening gå noe ned innenfor korn og brød og meierisektoren. Når det gjelder kjøttbearbeiding tror jeg det er et potensial for økt sysselsetting, ja det kan bli en kraftig vekst.

Vi regner med 5 % vekst i den konkurranseutsatte industrien fremover. Det er et stort potensial. Vi kan regne med en femdobling av omsetningen innen 2050.

Så har vi en sektor til som kan gi mye vekst. Vi kan selge ekspertise og konsulenthjelp når det gjelder råvareproduksjon. Det kan kanskje bety 8 - 10. 000 arbeidsplasser. Verdiskapingen er det aller viktigste i denne utviklingen fremover. Potensialet er stort.

Før representerte matvareindustrien 55 % av totalen. Nå er den redusert til 40 og 30 %.
Når det gjelder fangst er prosenten redusert fra 50 til 10 %.

Sysselsetting i leverandørindustrien har økt fra 20 til 40 % og i industriell sektor fra 45 til 60 %.
Vi blir utsatt for stadig mer konkurranse på disse sektorene, særlig på foredling.

Vi trenger mer fokus på forbrukernes oppmerksomhet. Vi må få ryddet hylleplass til produktene våre, og vi må skjønne ingrediensindustrien. Det er en global drivkraft i industrien. Den fremtidige bioøkonomiske utviklingen blir ingen sovepute. Vi kan skape mer verdier gjennom foredling. Tradisjonelt har vi vært fornøyd med å tjene poenger på det vi har høstet, og mye skal på plass for å snu utviklingen.

Vi må ha på plass teknologi, reguleringer, profesjonelle eierskap og en global tenkning. Vi må også ha mer fokus på kvalitetssikring. Vi må ha et stort internasjonalt eiermiljø. For at vi skal få en bærekraftig utvikling i bioøkonomien må vi forholde oss til de globale utfordringene.

Orkla er den største matvareleverøren i Norden og konkurrerer mye internasjonalt. Vi har etter min mening ikke muligheter for å høste økt verdiskaping hvis vi bare tenker nasjonalt.

Det samme gjelder mysepulveret. Vi må tenke globalt. Vi har beskyttet jordbruket bl.a. på grunn av kulturlandskapet. Vi har regulert høsting av råvarer. Bearbeidingsverdien på matvarene har økt med 12 % de siste årene. Hittil har matvareindustrien vært privilegert fordi den også har vært beskyttet nå det gjelder bearbeiding.

Men noen spør hva vi skal leve av i fremtiden. Vi kan bl. a. leve av mat- og drikkevaresektoren hvis vi makter å få til en bærekraftig forvaltning av ressursene

Domsteins innledning

Gunnar Domstein, driftsdirektør i Norway Pelagic og styreleder i FHL representerer sjømat og havbruk, og var glad for at dette var tema på landsmøtet til NNN.

Først det overordnede – hvor står vi og hvor går vi? Dersom vi tar med det norske havterritoriet, så er vi verdens 14. største land. Havterritoriet vårt er syv ganger så stort som landarealet. Oljen er viktig. Men sjømat er vår største næring basert på fornybare ressurser. Bare Kina eksporterer mer fisk enn Norge. Vi har faktisk ubegrenset tilgang på havareal.

Altfor ofte opplever vi at for folk flest er matproduksjon og selvforsyningsgrad synonymt med landbruk. Vi har et Landbruks- og matdepartement, som i liten grad avspeiler den store norske sjømatproduksjonen. Kart og terreng stemmer ikke. For Norge er sjømat.

Laks- og ørretproduksjonen er tre ganger så stor som det landbruket leverer. 95 prosent av lakseproduksjonen går til eksport, til 150 land rundt i hele verden.

Norsk sjømatproduksjon står på egne bein. Her er det ingen støtteordninger fra det offentlige.

Det er en sterk folkevekst i store deler av verden. Det vil være den store driveren for en vekst i den norske sjømatproduksjonen. For flere mennesker trenger mere mat, og de trenger sunn mat.

Vi i Norge har et unikt utgangspunkt for å hjelpe verden med mer mat. I dag utnytter vi 0,6 promille av havarealet vårt. En bedre utnytting vil også øke sysselsettingen i næringen langs kysten. Potensialet er formidabelt. Det vet vi fra flere rapporter som konkluderer på samme måten. Vi snakker om en 5-dobling av dagens aktivitet. Norge blir da en stormakt i marin sektor. For vi trenger mer enn olje og gassindustri.

Hva må til for å nå dette målet? Her har vi sammenfallende interesser, både i NNN, FHL og LO. I dag har vi en splittet næring basert på detaljregulering av en rekke sektorer. Det vi trenger er en helhetlig sjømatpolitikk som kan erstatte denne detaljreguleringen. Største hinderet er tilrettelegging av nye sjøareal.

Både NNN og LO må engasjere seg i dette arbeidet. Knappt noen næring står bedre til med tanke på en fremtidsrettet og bærekraftig produksjon. Men da må vi få forutsigbare rammer. Nå lever vi med rammer som er kortsiktige og uforutsigbare.

Vi har historisk stor ressurstilgang i havet. Likevel sliter fiskeindustrien på land tungt. Det har sammenheng med at det stadig er den gamle fangstkulturen som legger premisene for sjømatproduksjonen. Fordi fiskerne fisker når de kan, og så raskt de kan, får vi store sesongvariasjoner i produksjonen.

Vi må bort fra dette systemet. Vi må over på en markedsbasert tenkning, der jevne og stabile leveranser til markedet – hele året – blir grunnprinsippet. Vi kan riktig nok ikke snu biologien, og noe sesongfiske må det være. Men på dette området er det mye ugjort.

Regjeringen har forstått hva det går i, og har tatt til orde for bonuser til dem som kan levere utenom sesongen. Det er bra, men det er ikke nok. Jevn produksjon hele året er målet.

Det er tid for et perspektivskifte. Nå er det industriutvikling som gjelder, der vi får en moderne fiskeindustri, som er lønnsom, og som kan imøtekomme kravene fra markedet.

Ja, vi har trolig verdens beste fiskeriforvaltning, men det kan vi ikke slå oss til ro med. Det er mye som må endres. Jeg håper på et tett og godt samarbeid med NNN og LO om disse problemstillingene. Vi har et felles ansvar for å utvikle næringen. Det vil tjene Norge, kysten, NNN-ansatte og millioner av mennesker i hele verden.

Olsviks innledning

Egil Olsvik, konserndirektør i Nortura, representerer en årlig omsetning på nesten 20 milliarder kroner etter at Gilde og Prior slo seg sammen i 2006. Konsernet har 5500 årsverk.

Han slo fast at norske råvarer er basis for den matproduksjonen vi her snakker om. En foredlingsindustri i Norge, basert på importerte råvarer, hadde han ingen tro på.

Men norsk matvareindustri må være en lønnsom industri. Den må kunne drives innenfor forutsigbare rammebetingelser, og den trenger noen store lokomotiv. Slike trengs når det koster en milliard kroner å bygge et nytt slakteri.

Spørsmålet om matmakt er blitt et alleuropeisk spørsmål. NNN representerer både fisk og landbruk, og derfor er det naturlig å ta en debatt om hele matbransjen. Der trengs kompetente og produktive ansatte. For vi i Norge har et lønnsnivå som er rundt 60 prosent høyere enn i resten av Europa. Da må produktiviteten være høy. Dette må vi være ærlige og snakke om.

Problemet i dag er at vi ikke har noen samlet matindustripolitikk i Norge. Det er den vi trenger å utforme. Den må omfatte hele verdikjeden – fra hav og like til forbruker.

En utfordring nå er at handel er blitt en spiller som også tar grep om industrien, og blir således en enda viktigere aktør. Handel blir en del av industrien. Ikke nødvendigvis dårlig. Men vi må diskutere dette, slik at vi kan vite hva vi ønsker. NNNs landsmøte er en god arena til å drøfte dette. Men noen må sette seg i førersetet.

Jeg tror det er en stor styrke for næringen at vi bruker norsk råvarer. Den norske forbrukeren ønsket norske matvarer også av hensyn til matsikkerheten. Det er en fordel for forbrukerne at de har et nært forhold til råvarene. Domstein er ett eksempel på denne tenkningen. Takk for oppmerksomheten.

Korsvolds innledning

Åge Korsvold, konsernsjef i Orkla, sa at han innledningsvis ville snakke litt om endringene i Orkla de siste par årene. Vi har gjort tydelige valg. Mens vi tidligere var et industrielt konglomerat, er vi nå et merkevare og matvareselskap med sterke nasjonale selskaper. Vi har børsnotert Borregaard og sammen med Hydro har Orkla dannet et verdensomspennende selskap for behandling av aluminium. Vi har kjøpt opp en viktig delnorsk matvareindustri. Vi har kjøpt Rieber og Jordan og håper at tillatelsene snart er i orden.

Vi hadde i 2011 50 milliarder i reelle verdier i Orkla. Vi har solgt og avhendet for 20 milliarder kroner, og så er spørsmålet hva vi skal gjøre med de pengene. Vi kan la de gå til aksjonærene eller vi kan investere i matvareindustrien. Spørsmålet er hvor.

Vi er i dag Nordens største merkevarereselskap med 24 milliarder i omsetning. Med oppkjøpet av Rieber og Jordan får vi en omsetning i Norden på 30 milliarder kroner. Til sammenligning har Carlsberg en omsetning på 18 milliarder i Norden. På verdensbasis har de dog 60 milliarder i omsetning.

Vi konsentrerer oss veldig om Norden i Orkla. Vi har en sterk posisjon i Norge, en god posisjon i Sverige mens det er et stort forbedringspotensial i Danmark og Finland. Vi viderefører i dag norsk sild i Finland, men jeg skjønner egentlig ikke hvorfor vi ikke kan foredle den i Norge.

Vi satser på nordiske konsumenter fordi de har sans for lokale nordiske råvarer, nærhet til råvarene. Vi har ikke samme stordrift som internasjonale selskaper. Vi tror at produksjon nær forbrukerne er en fordel for oss. Det er også bra for konkurransedyktigheten. Vi har utviklet lokale merkevarer gjennom hundre år. Dette er en arv vi forvalter og som gir oss en enorm styrke.

Så noen næringspolitiske betraktninger. Det har vært en kjededebatt de siste månedene, og dette er et tema som det er vanskelig å snakke om. Debatten er særlig aktuell for kjedene, men også for oss. De er alle våre kunder. Vi har lenge hatt den samme strukturen i handelen i Norge, Sverige og Finland de siste årene. Det har vært to selskaper som har hatt over 50 % av markedet. Konsolideringen av dette mønsteret skjedde for 15 år siden. Som merkevarerleverandør spiller vi både for og mot disse aktørene, men vi har mer felles enn det som skiller oss.

Vi har i Norden veldrevne kjeder som forvalter sin del av verdikjeden. Markedet har tatt seg av fordelingen mellom kjedene for lenge siden. Et tema er integrasjon bakover i verdikjeden. Jeg har vært opptatt av at vi må unngå kryss-subsidiering. Vi har sett eksempler på dette i fortiden, men det har heldigvis blitt mindre av det etter hvert.

Det norske importvernet er vår plattform, og vi har stort sett tre kategorier av produkter, produkter med høy toll, produkter med moderat toll og produkter uten tollbeskyttelse. Men vi skal være klar over at 85 % av merkevarer salget vårt er utsatt for internasjonal konkurranse. Vi må kjempe med disse om hylleplass i butikkene. Vi har en viss beskyttelse av pizzaproduksjonen pga høye norske råvarepriser, men dette gir ingen lett vei inn i markedet. Importvernet må ikke være en sovepute. Da gjør vi oss selv en bjørnetjeneste.

Det er et komplisert regelverk som regulerer tollsatsene. Det er vanskelig å se alle effekter av at vi drar i spakene. Landbruks- og handelspolitikk er også viktig for mange av våre handelspartnere.

Mattrygghet er ingen selvfølge. Jeg tror vi har et konkurransefortrinn fordi våre varer har en lokal forankring og at vi bruker lokale råvarer. Det gir oss en ekstra dimensjon. Men matgrensene følger heller ikke landegrensene. Vi må investere i matsikkerhet i våre systemer.

Hestekjøttssaken var alvorlig for de enkeltbedriftene som var innblandet, men den var også alvorlig for hele næringen. Hvis forbrukeren ikke lenger stoler på tryggheten i maten, da har vi skaffet oss et enormt samfunnsproblem. Det er systemet rundt verdikjedene som må bli bedre. Her må vi være kompromissløse, og vi er glad for at norske råvarer har et konkurransefortrinn.

Han kom også inn på betydningen av konkurransedyktighet i foredlingsindustrien. Dette er også viktig for jordbruksproduksjonen. Den er avhengig av at foredlingen gir merverdi. Vi snakker her om 3.200 årsverk i primærnæringene, og vi snakker om 38 % av matvareindustrien. En veldig stor andel av landbruket er avhengig av denne industrien.

Så til den praktiske politikken. Jeg tror at foredlingsindustriens konkurransevne kommer til å bli svekket i årene fremover. Tollavgiftene ble bundet i 1994, og etter det har den faktiske prisutvikling totalt sett gått i en for Norge ugunstig retning. Det har svekket konkurransekraften. Vi har også hadde en særnorsk kostnadsvekst i Norge både på råvaresiden og i foredlingsindustrien. Trenden er klar. Hvordan blir dette fremover? For oss som må tenke 10-15-20 år frem i tid, er det viktig å vite hvor i verdikjeden vi skal investere.

Han trodde at virkningen av ostetollen kunne blir stor. Økt importvern kan gi økt trygghet på kort sikt, men på lang sikt er det fare for at EU kommer med mottrekk. De har nå bedt om nye forhandlinger på bakgrunn av det ensidige norske tiltaket med ostetollen. Ensidige norske tiltak kan bety selvmord. Det har konsekvenser for næringen. Hvor havner vår egen næring? Hva er konsekvensene av denne ostetollen? Vi må alltid spørre hva som blir neste trekk. Jeg tror hele ordningen vil bli svekket. På sikt blir det store endringer i tollsystemet.

Johannsons innledning

Torbjørn Johannson, Asko, takket for applausen og sa at han også håpet på litt til slutt, selv om han ikke var kommet hit for å jatte med noen. Alle her i salen vil antagelig ønske at vi har en økonomisk sterk matvareindustri og en sterk primærnæring, selv om det er sunt å være uenige også.

Vi er opptatt av å sikre langsiktig norsk eierskap i næringen. Vi ser at japanske eiere med et pennestrøk flytter et legemiddelfirma på Elverum (Nycomed) og svenske eiere nedlegger på Tofte, det også med et pennestrøk.

Jeg tror at slike eiere har for stor avstand til arbeidsplassene. I 9 av 10 tilfeller er dette riktig. Bl.a. derfor ønsker vi norsk eierskap.

Vi har i 150 år arbeidet for å styrke våre bedrifter i Norge. Vi har ikke fokus på nedleggelse. Vi har fokus på vekst og videreutvikling av bedriftene. Et stort problem er den særnorske formuesskatten. Den rammer bare norske bedrifter i Norge og den tapper selskapene for investeringsmidler. En annen ting er det norske arveavgiftssystemet som ofte fører til kortsiktig salg til et investeringsfond som bare er opptatt av å høste og videreselge. Et langsiktig norsk eierskap er det aller viktigste.

Noen velger ulike strategier. Nortura har overført ferskvareproduksjonen til Hærland. Det har vært en investering mer i industrien for å styrke konkurransevnen. Vi har gått andre veien med Bakers.

I Norgesgruppen er vi under kontinuerlig overvåking. I Rema er det 50 inspektører som sjekker priser hver eneste dag. Vi kjøpte Bakers fordi vi tapte i konkurransen. Etter kort tid har vi satset betydelig i denne industrien, men vi har ikke som vårt mål å integrere bakover.

Hva med egne merkevarer? Vår andel av egne merkevarer er på beskjedne 9 % mens Rema har over det dobbelte. Vi ønsker ingen stor andel. Dessuten er produksjonen lagt til den tradisjonelle matvareindustrien. Det er hensyn til pris, kvalitet og konkurransevne som vil styre dette. Jeg mener at handelsnæringen har sovet i timen hvis de ikke kan konkurrere.

Vi ønsker bosetting og arbeidsplasser over hele landet og i alle distrikter. Da trenger norsk primærnæring beskyttelse for sine produkter. Vi mangler likevel 17.000 tonn kjøtt årlig. Vi har for lite ribbe til jul bl.a. Når det er underdekning av landbruksvarer, må det være et fleksibelt importvern som kan regulere raskt. Jeg tror ikke at noen flere franske oster, som ikke konkurrerer med de tradisjonelle norske ostemerkene, er noen fare for oss.

Vi er kanskje for mye opptatt av landbruk, mens fiskeriene kanskje har større betydning. Mens Nortura har satset stort på kjøtt og kylling i butikker over hele landet, kommer vi nå til å satse på et stortiltet prosjekt med dagsfersk fisk i fiskeutsalg over hele landet. Når det gjaldt olje/fisk-konflikten i nord, tok han et klart standpunkt: Det er for risikabelt å bore etter olje der hvor vi har så store fiskeressurser.

Bonden i Norge må sikres et godt inntektsgrunnlag, men markedene blir mer og mer åpne. Hvordan skal vi tilpasse oss en ny tid? Norsk landbrukspolitikken fokuserer på produkter, kvalitet og økt matsikkerhet.

Miljø er et annet stikkord. Vi har billig energi her i landet. Derfor har vi ikke satset på bioenergi, slik som Sverige. Det kan være en stor industriell mulighet.

Vi lever i en oljedrevet økonomi. Kostnadene er høyt over våre konkurrerende land, og det kan på et visst tidspunkt bli en brutal hverdag som møter oss. Vi har 60 prosent høyere lønninger enn våre konkurrenter i andre land.

For å møte en krevende fremtid mener jeg utdanningspolitikken må endres. Først av alt må vi skaffe oss flere ingeniører, og deretter må vi skaffe håndverkere av ulikt slag. Vi må ha et skarpere fokus på hva samfunnet trenger. Det nytter ikke bare å snakke om at vi skal satse på forskning og utvikling.

Vi må ruste oss for en ny virkelighet. Alt blir ikke som før. Tror vi det, gjør vi oss selv en stor bjørnetjeneste.

Paneldebatt ledet av Ivar Hippe

“Er det noen næringspolitiske fellesnevnerer for samarbeid” var tema for paneldebatten Ivar Hippe skulle lede. Han konstaterte at de mektige kommer til NNN-landsmøtet – i går var det statsministeren, i dag er det mektige aktører i norsk matvareproduksjon og –handel. Men hvor mektig ønsker Norgesgruppen å bli?

Torbjørn Johannson – styreleder i Asko – mente NNN samlet seg til landsmøte for å styrke sine interesser, og på samme måte ønsker bedriftene å styrke sin posisjon. Og det er riktig at matkjedene har fått mere makt.

Når vi inngikk avtalen med Ica, så var det en avtale også de andre kjedene trolig ville ha inngått om de hadde fått sjansen. Nå vil Ica bestå, og vi har fortsatt fire store kjeder i Norge. I motsatt fall kunne vi mistet Ica, og det hadde ikke vært bedre med bare tre kjeder i Norge.

I Norgesgruppen har vi ikke noe mål om å eie industri. Bedre med samarbeid med Nortura. Vi mangler kunnskap om industridrift.

Hippe ville vite hva som skjer med matindustrien.

Åge Korsvold fra Orkla konstaterte at matkjedene har makt, for de bestemmer hva som skal stå i hyllene. Men det er en som har enda mer makt, og det er kunden. Skal du være industriaktør i dag, må du enten være veldig stor, eller så må du være liten og smal og lokal.

I dag er det 600 leverandører av mat til kjedene. Det vil aldri bli fire store på produsentsiden.

Korsvold hadde et tvisyn på en lov om god handelsskikk. Han ville først og fremst konkurrere på like vilkår. Tror ikke en sånn lov vil virke. Store aktører er normalt ansvarlige. Men jeg er ikke imot en sånn lov. Men fair konkurranse er også holdninger.

Egil Olsvik i Nortura fortalte at de bevisst hadde valgt en blandet strategi, der de både satset på egne merkevarer og på produksjon av andre varer. I motsetning til Orkla, som har satset på en ren merkevarestrategi. Vi kan ikke bare drive med merkevarer.

Debattleder Ivar Hippe ville vite hvorfor ikke Orkla satser mer på fisk. Korsvold opplyste at Orkla eide Frionor, men at de har vært litt tilbakeholdne her. Skal man satse her, må man være med hele veien frem til forbrukeren. Ellers trodde han det var behov for store lokomotiver også i fiskeindustrien.

Gunnar Domstein minnet om at 95 prosent av norsk fisk går til utlandet. Det betyr ikke at ikke det norske markedet er interessant for fiskeprodusentene. Han trodde fersk fisk var i ferd med å bli større – og på sikt stort – i matvarebutikkene. Fersk fisk er trendy. Men det er stadig makrell i tomat som er største fiskevaren i butikkene.

Kunne vi klart oss uten norske bønder, ville Hippe vite.

Torbjørn Johannsons svar var nei. Men det har også med Norgesgruppens samfunnssyn og verdiprioritering. Vi trenger et sterkt importvern. Men ting kommer til å endre seg. Hele det norske samfunnet tjener på importvernet. Men vi snakker ikke om helt stengte grenser.

Korsvold opplyste om at på råvarer er vernetollen høy, mens den er lav på bearbeidede produkter. Når det gjelder ostetollen, er problemet at den har så stor symbolverdi, og blir lagt merke til i andre land. Når vi setter inn slike tiltak, må vi tenke nøye gjennom konsekvensene.

Kjell fra salen lurte på hvorfor man skulle bedrive en krangel om importert arbeidskraft når man heller kunne satse på å ansette kompetente medarbeidere på fast basis.

Johannson slo fast at Norgesgruppen absolutt så seg best tjent med fast ansatte. I Nortura er det ca. 20 prosent innleie, og det har å gjøre med store sesongvariasjoner. Men innleid arbeidskraft blir i Nortura håndtert seriøst.

Domstein sa det var umulig å være uenig i at fast ansatte er best. Det er også hovedregelen. Men sesongvariasjonene gjør at vi må ha mer innleie enn vi ønsker. Og på kysten er det høye lønninger og hard konkurranse om arbeidskraften.

Hovedkasserer Kjell Mjaatvedt fra salen mente åtte år med Jens hadde gitt åtte gode år for matindustrien. Han ville at alle skulle samle seg om å ta vare på den rødgrønne regjeringen. Han minnet også om at tollvernsystemet åpner for å importere store mengder franske oster, og oppfordret FHL til å konsentrere seg mer om fiskeindustrien enn om fiskerne.

Ivar Pettersen mente det er store muligheter for å bygge norske merkevarer, og det er god plass for mellomstore aktører.

Jan-Egil Pedersen oppsummerte at dette hadde vært en god og nyttig seanse, som fremfor alt hadde vist at det er grunnlag for å tro på fremtiden. Han mente at importvernet må være sterkt og ryddig, og sa seg enig med at vi i Norge – med all den gode fisken – har et unikt utgangspunkt for stor og større produksjon. Husk at oljen en gang tar slutt. Mat skal vi produsere for all fremtid.

Det var viktig for NNN å samle alle disse aktørene. Jeg tror vi er enige om mer enn vi er uenige om, oppsummerte Pedersen, og delte ut poser med noe godt i pluss rød t-skjorte til hele panelet.

Slutt 11.55

Kunstnerisk innslag

Møtet startet igjen kl. 12.10 med videoinnslag med hilsener til NNN og Norsk Folkehjelp fra samarbeidspartnere i Latin-Amerika. Det gjaldt bl. a. CCR i El Salvador, miljøkomiteen i El Salvador, radio og TV- stasjonen 1zCanal og redningstjenesten i El Salvador. Det var også hilsener fra Foreningen for land- og skogbruksteknikk på Cuba som arbeider for økt og mer effektiv produksjon.

Det norske pikekor under ledelse av Anne Karin sang "Imagine all the people" av John Lennon og et par andre komposisjoner – til stor jubel fra salen.

Forbundslederen takket for et flott og gripende innslag og overrakte blomster.

Han ga så ordet til Liv Tørres i Norsk Folkehjelp.

Liv Tørres innledning

Fagforeningskamerater" Dere har valgt et godt slagord for dette landsmøtet: Synlig, Trygg og sterk. Det er også dette dere har bidratt med som vår partner i solidaritetsarbeidet in Latin-Amerika. Dere har utmerket dere med synlig, styrke og trygghet. Latin-Amerika har de siste årene vært preget av borgerkriger, gjeldskrise, revolusjon, dødsskvadroner mm.

Che Guevara sa for 50 år siden at han ikke var noen frigjører. Det var etter hans mening bare folket som kunne frigjøre seg selv.

Vi arbeider sammen med NNN med 8 organisasjoner i El Salvador. Dette er organisasjoner som arbeider med påvirkningsarbeids og redningsaksjoner akkurat som Norsk Folkehjelp.

De er også bygd på frivillighet. Før 22. juli 2011 visste vi ikke hvilken betydelig rolle en slik organisasjon skulle spille i nasjonens arbeid med samfunn sikkerhet og beredskap. I El Salvador er de også med på å redde liv.

På Cuba har vi seks samarbeidspartnere som arbeider for å øke matvareproduksjonen og å øke ressursgrunnlaget for folk. Vi støtter også organisasjonsbygging.

Den norske bistanden til Latin-Amerika er liten, og det er økende politisk press for å fjerne eller redusere bistanden. Frp og H vil kutte all bistand til Latin-Amerika. Når er det ikke slik at veien til saligheten alene går gjennom bruk av bistand. Men NNN og Norsk Folkehjelp driver ikke og gir den form for bistand. Vi gir bidrag til en rettferdig fordeling av ressursene, en omfordeling. Vi støtter også organisasjonsbygging. Dette er den beste måten å bekjempe fattigdom på.

Utfordringene står i kø i Latin-Amerika når vi prøver å bidra til å kunne forsvare naturressursene. Vi har dødsskvadroner, fattigdom, omfordelingsproblematikken. Eliten i mange land holder på sine privilegier.

Landets eliter vil ikke dele sin rikdom. I El Salvador kjemper arbeiderklassen for å slippe å leve på almisser. De vil ha rettferdighet.

På Cuba har de levd i med amerikanske sanksjoner, og det blir krevende å åpne den cubanske økonomien.

Latin-Amerika er ulikhetenes kontinent. 10 av de 15 landene med største forskjellene mellom fattig og rik er på dette kontinentet. I El Salvador er tilstandene like ille i dag som de var for 20 år siden, da fredsavtalen ble inngått. 20 prosent av de rikeste av halvparten av landets inntekt. Der er det farligst å drive fagforeningsarbeid. Det er virkelig ikke for pingler. Det er snakk om trusler, av og til drap, overvåking og innskrenkninger av organisasjonsretten. Vi i Folkehjelpa er glad for at NNN og LO bidrar med hjelp til Latin-Amerika. Norsk Folkehjelp er tryggere og sterkere med deres hjelp.

Norsk Folkehjelp er et ektefødt barn av norsk fagbevegelse, som er den sterkeste i verden. Dere organiserer arbeidere, vi organiserer ungdom, aktivister, studenter og andre som vil jobbe for vår sak. I 1939 etablerte dere oss. Vi arbeider for de samme idealer og vet at sammen står vi sterkere. Når folk kjemper for sine rettigheter, når palestinerne kjemper mot at de skal miste sin jord, når det skytes i Sør-Sudan, når folket i Myanmar kjemper for et begynnende demokrati, når sivilbefolkningen i Syria ber om humanitær hjelp, når vi her hjemme arbeider for et inkluderende arbeidsliv og et inkluderende samfunn. Når vi sammen kjemper mot høyreekstremisme.

Det er umulig å skape en bærekraftig beredskap uten frivillige organisasjoner. Takk for solidariteten – vi er i familie med dere. Takk for bidraget til stafetten mot Syria, og til organisasjonsbygging i Latin-Amerika.

Så en kort appell: Vi har vokst oss store. Men vi trenger flere medlemmer. Meld dere inn i Norsk Folkehjelp. 1. mai er det kamp for demokrati og organisasjonsretten. Vi trenger penger. Ikke til sauna for våre ansatte. Men til å gjøre mer ute og hjemme, av det vi er gode på. Våre kamper går ikke ut på dato. Demokratiet er ikke bygget en gang for alle.

Hver dag drar mineryddere ut for å gjøre områdene trygge for lokalbefolkningen. Vi organiserer folk, og vi leverer humanitær hjelp. Vi driver politisk arbeid, vi driver radioer og her hjemme rykker vi ut når det har gått ras i påskefjellet. Når eldre går seg bort i storbyen, er vi på pletten og hjelper dem hjem. Våre frivillige er på plass.

Pinochet sa en gang at demokratiet noen ganger må bades i blod. Tusenvis forsvant under hans regime. Slike demokrati vil vi ikke ha.

Takk for at dere er med på vårt lag. Takk for at vi får være med på deres lag.

Jan-Egil Pedersen forsikret om at samarbeidet med Norsk Folkehjelp ville fortsette – på høyt nivå.

Hilsen fra Pedro

Pedro Manuel Diaz Jover, som representerte SNTIAP på Cuba (Næring- og Fiskeriarbeiderforbund på Cuba), orienterte først om et Cuba med 11 millioner innbyggere, som var det første frigjorte territoriet på det amerikanske kontinent. Kjære kamerater. Først på vegne av forbundet på Cuba – takk for at Jan-Egil Pedersen og dere i NNN har invitert oss på landsmøtet. Vårt nærvær er ingen tilfeldighet. Det er langt mellom våre to land, men samarbeidet har vært tett i ti år. Det er basert på gjensidig respekt og brorskap, solidaritet og kampen for arbeidernes rettigheter og kampen for å øke velferden.

Fagbevegelsens rolle på Cuba er på den ene siden å organisere arbeidstakerne, men også å drive opplæring av tillitsvalgte og representerer våre medlemmer i møte med stat og samfunn. I løpet av femti år har forbundet styrket seg og forsvart revolusjonen og sosialismen. Vi har sikret arbeidstagerne, og vi har støttet reformene som skal gjøre vårt sosialistiske samfunn enda mer bærekraftig. Vi kjemper for økt levestandard, bedre arbeidsvilkår og bedre helsetjenester, som vi mottar fra den cubanske staten.

Mens fagbevegelsen i andre land møter sterk motbør når de vil bedre arbeidernes kår, deltar vi på Cuba i beslutningsprosessene regjeringen vår gjennomfører. Vi blir hørt. Vi er eiere av produksjonsmidlene. Rikdommen fordeles på hele samfunnet. Hele arbeiderklassen høster fruktene.

Vårt forbund har vel 147.258 medlemmer som arbeider i næringsmiddelindustrien. 98 % i næringsmiddelindustrien er i vårt forbund. De er fordelt på 3896 klubber. Vi har 12. 000 lokale

tillitsvalgte, og 68 prosent er kvinner. 164 arbeider på fulltid. De viktigste bransjene er meieri, kjøtt, matolje, frukt, kaffe, sjokolade og brød. Pluss fisk.

Kjære kamerater. Jeg kan ikke avslutte uten å takke NNN for hjelp og støtte til forsvar av revolusjonen og kamp mot imperialismen. Mot den amerikanske blokaden av Cuba. Vi krever stans i alle tiltak som hindrer Cubas utvikling. Vi støtter også våre fem helter som sitter i fengsel i USA. Vi fortsetter kampen mot høyreekstremismen i USA og terrormafiaen i Florida. Vi takker for solidariske bidrag til forbundet vårt og all støtte i alle år.

Han ville videre takke LO og medlemsforbundene samt 3 F i Danmark for all støtte i arbeidet på Cuba. Man hadde vist stor solidaritet med Cuba gjennom mange år. Jeg håper at vi i fremtiden også kan samarbeid med andre medlemmer av Nordisk Union. Jeg ser det slik at uavhengig av politisk syn, så er det kampen for arbeidstakernes rettigheter som binder oss sammen.

Jeg mener at dere har virkeliggjort det som er slagordet for landsmøtet. Dere har på Cuba vært synlige, sterke og trygge. Vi vil med dette få bekrefte vår solidaritet med NNN og medlemmene i forbundet.

Vi er overbevist om at de resolusjoner og vedtak som fattes på landsmøtet, vil bli til glede for alle medlemmene. Jeg tror at de mange tillitsvalgte i forbundet kommer til å få sakene gjennomført i praksis. Vi ønsker også den nye ledelsen som blir valgt lykke til med arbeidet. Vi kommer til å møte konflikter og farer også i fremtiden.

Jeg gratulerer forbundet med et flott landsmøte. Leve samholdet mellom NNN og det cubanske forbundet SNTIAP. Leve medlemmene!

Til slutt overrakte Pedro en anerkjennelse til forbundslederen og et cubansk flagg som han måtte love å bære under 1.maitoget i Havana i 2014. Da hadde forbundsledelsen lovet å være til stede.

Forbundslederen takket for en engasjerende hilsningstale.

Hilsen fra Russland

Natalia Agapova fra Agro Industrielle Complex Russland, gratulerte forbundet med landsmøtet og sa at det hadde vært et fruktbart arbeid som ville gi resultater. Jeg slutter meg til den varme hilsenen fra Cuba, og jeg vil legge til at det er forskjeller i vårt arbeid i Norge iog Russland, men solidariteten forener oss. Tusen takk for at jeg fikk komme. Lykke og hell og blomster til dere og deres familier! Hun overrakte til slutt en suvenir til forbundslederen fra Moskva.

Forbundslederen takket og sa at man fikk ta lunsj nå. Det gjensto to hilsningstaler til etter lunsj kl. 14.30 Det var hilsener fra Serbia og Slovakia.

Møtet hevet kl. 13.03.

Ettermiddagsmøtet onsdag

Ettermiddagsmøtet startet kl. 14.40 med flere hilsningstaler.

Hilsen fra Slovakia og OZP ved Magdalena Mellenova

Det er en ære for Den slovakiske republikkens næringsmiddelarbeidernes forbund, og det er en ære for meg personlig, å få anledning til å tale på denne viktige begivenheten, som NNNs landsmøte uten tvil er.

La meg først overbringe varme hilsener fra medlemmene av den slovakiske republikkens næringsmiddelarbeidernes forbund, fra kolleger i formannskapet som nominerte meg som delegat til NNNs landsmøte, samt fra alle mine kolleger, og spesielt venner som dere har i Slovakia.

Deres kontinuerlige og allsidige støtte av våre aktiviteter har vedvart i 19 år, og neste år vil det 20-årsjubileum for arbeidet. Tro meg, for fagforeningene i næringsmiddelindustrien er det et veldig verdifullt samarbeid. Dere har lært oss mye i kollektive forhandlinger, vi har lært å føre sosial dialog, dere har støttet oss gjennom alle våre politiske jordskjelv som forekommer ganske ofte i Slovakia. Det er 15 år siden jeg sto på denne talerstolen for første gang som forbundets leder.

Mye har endret seg gjennom årene, vi gikk gjennom en vill privatisering av nasjonaløkonomien. Nesten all statlig eiendom gikk over på private hender. Vanlige mennesker ble fattigere. Vi har overlevd inntreden i EU, vi fikk reise fritt, drive næring og kjenne fri flyt av varer og tjenester. Igjen er vi blitt fattigere. For fire år siden fortalte jeg dere om en fattigdom som ikke ga rom for et verdig liv, var det for meg ubehagelig.

I dag er virkeligheten enda verre. Ledigheten har steget til 14,7 prosent og er økende. Vår økonomi er altfor avhengig av bilindustrien. Tradisjonelle næringer som landbruk og den viktige matindustrien gikk på en smell som knapt kunne helbredes. Vi har mistet vår selvforsyning, og butikkene er fulle av importert mat. Store næringsmiddelkonserner er avviklet. Vi blir færre medlemmer i forbundet. Vi klarer å få 170 nye medlemmer pr år, men taper 2000.

Nye arbeidsformer, korttidskontrakter eller arbeid gjennom agenturer, gir ikke anledning til etablering av fagforeninger i bedrifter. I lille Slovakia er registrert 1200 rekrutteringsbyråer. Ofte bestjeler de de ansatte.

Ærede damer og herre, ærede formann.

Tillat meg å uttrykke en stor og uforbeholden takk for informasjonen som vi fikk fra NNNs lederskap ved et personlig møte i Bratislava desember 2011. Vi fikk opplysninger om å kunne søke midler fra Norsk Innovasjon sin garantiordning. Det har brakt oss betydelig suksess. Vi har mottatt 22 500 EUR til prosjektet “Opplæring og kvalitetsbygging av arbeidstagernes representanter i næringsmiddelindustrien”. Vi var ett av åtte prosjekter som lyktes.

Til tross for den vanskelige økonomiske og sosiale situasjonen i Slovakia, gir vi ikke opp, vi jobber for fullt. Vi samarbeider med det regjerende sosialdemokrati, forhandler tariffavtaler og har et svært godt samarbeid med forbund i utlandet.

Jeg takker av mitt hjerte for invitasjonen til dette spektakulære NNN-landsmøtet, og for all hjelp vi har fått. Jeg ønsker landsmøtet suksessfulle debatter og gode beslutninger.

Hilsen fra Serbia, ved Slavko Vlasisavljevic. Han sa det var en stor ære å få snakke til alle på NNN-landsmøte, som alle jobber for viktige verdier. Han så frem til å leve i et demokratisk Serbia, med store individuelle og kollektive friheter, med ansvar for egen utvikling.

Samarbeidet med dere i NNN har vært viktig i en vanskelig tid i Serbia. Vi har vært gjennom en katastrofal privatiseringsprosess hvor mange av våre medlemmer er oppsagt og vi har mistet mange medlemmer. I den senere har vi opplevd en liten vekst fordi at vi overlevde takket være samarbeidet med dere.

Vi er et veldig ungt forbund og har bare eksistert i 20 år mens dere har en lang erfaring med fagforeningsarbeid. Dere har bevist at dere gjennom bevisst arbeid kan oppnå høyere lønn og bedre arbeidsvilkår. Myten om det frie marked må brytes ned.

Vi har lært mye gjennom samarbeidet med NNN. NNN er en ungdommelig og energisk 90-åring som er solidariske og som støtter kamerater over hele verden. Vi er et ungt forbund som hilser på vegne av våre medlemmer og jeg overbringer herved mine hilsener. Det er vanskelige tider for fagbevegelsen i Serbia og vi er interessert i å vise solidaritet med andre som også sliter.

Så vil jeg unnskyldte at Jan-Egil, Kjell og Arild fikk så mye å gjøre under besøket i Serbia. De var i møter med direktører og arbeidere, med regionale koordinatorene. De deltok også i en offentlig protest mot matoljefabrikkene og Jan-Egils uttalelser ble gjengitt i serbiske aviser. Til slutt vil jeg takke forbundsledelsen for at jeg fikk ordet og ønsker lykke til med kloke avgjørelser. Han ville også overreke forbundslederen en klokke som ikke ville kunne gå bakover i tid. Med litt batteri kunne den gå fremover i tid – til en bedre fremtid.

Forbundslederen takket for hilsenen og sa at klokken skulle henges opp på kontoret.

Dirigenten sa at man nå var ferdig med hilsningstalene under dagsordens punkt 6 Internasjonal solidaritet.

Det forelå tre forslag til behandling under dette punkt på dagsordenen.

Det gjaldt en uttalelse om brudd på menneskerettighetene i konsernet som eier Freia, det gjaldt en uttalelse om internasjonal solidariteten og det gjaldt en bevilgningssak på internasjonal solidaritet.

Etter at disse sakene var behandlet, skulle man ta seg tid til å lese protokollens fra ettermiddagsmøtet tirsdag. Deretter ville man legge frem valgkomiteens innstilling og man ville bevilge en pause slik at man fikk anledning til å snakke sammen om innstillingen. Slik var kjøreplanen.

Hun sa at om man fant feil i dagsreferatene, skulle man sende skriftlig melding til dirigentene. Videre redegjorde hun om hvem som var tilbake etter sykdom og om nye sykdomstilfeller.

Det ble også gitt beskjed om at alle delegater under 30 år skulle møte ved pianoet til avfotografering etter møtet.

Uttalelsen om menneskerettigheter:

NNN samlet til landsmøte 7.-11. april 2013 har behandlet situasjonen som har oppstått i Mondelez International og vedtok følgende uttalelse:

Etter den arabiske våren ble det dannet uavhengige fagforeninger både i Tunisia og Egypt. I SOTUBI kjeksfabrikk i Tunisia og tyggegummifabrikken i Alexandria i Egypt dannet Kraft-ansatte lokale fagforeninger. De fikk et vanskelig samarbeid med ledelsen. Tøffe forhandlinger i Tunisia sist sommer endte med at klubblederen ble avskjediget. Senere ble nestleder suspendert fra jobben. Ledelsen lovet å ta dem inn igjen hvis hele fagforeningsstyret trakk seg. Det gjorde de uten at ledelsen innfridde sitt løfte. Kraft/Mondelez toer sine hender og sier at alt ansvar ligger hos joint-venture-partneren som eier 51 %.

I Egypt kvittet ledelsen seg med alle fem i fagforeningsledelsen etter en spontan streik. Gjennom en lapp på oppslagstavlen hadde ledelsen gjort det kjent at de ikke ville gi arbeiderne 15 % lønnsøkning, slik president Morsi hadde pålagt alle bedrifter å gjøre. Også tillitsvalgte som ikke var på jobb denne kvelden, ble avskjediget. Nå vandrer saken i det egyptiske rettsvesenet. Imens står de berørte uten jobb og fagforeningen ligger nede.

Lokal ledelse ville ikke ha noen dialog med fagforeningen for å finne en løsning. Det er det ledelsen på et høyere nivå sitt ansvar å rydde opp. Toppledelsen i Mondelez har imidlertid valgt å støtte lokal ledelse. Konsernets handling strider mot OECD og FNs sine retningslinjer og ILO-konvensjonene. Det er helt uakseptabelt brudd på menneskerettigheter og fagforeningsfiendtlig aktivitet godtas av ledelsen. Dette er et dårlig signal for de ansatte i andre land.'

Alle invitasjoner til dialog fra IUKL står ubesvart. Landsmøtet i NNN støtter fullt opp om kampanjen IUL har startet til støtte for fagforeningene i Tunisia og Egypt. Vi oppfordrer alle til å gå inn på kampanjens webside (www.screamdelelez.org) og sende protestbrev til ledelsen i Mondelez, og spore informasjon om kampanjen.

Landsmøtet i NNN oppfordrer innstendig ledelsen i Mondelez International til å løse konfliktene gjennom dialog.

Det må sørges for at de berørte fagforeningslederne får tilbake jobbene sine

Fagforeningene må fritt få velge sine tillitsvalgte

Lokal ledelse respekterer fagforeningene og etablerer et konstruktivt samarbeid

Konsernet må følge ILO-konvensjonene om arbeidstakerrettigheter

415 Bente Løvås sa at retten til fagorganisering er nokså rotfestet i Norge, men slik er det ikke i alle land. Det er bl.a. store problemer i USA. Når noen i en bedrift ville organisere seg, sendte bedriften fem direktører som hadde som oppgave å true arbeiderne til p si nei til organisering-

I Tunisia og Egypt ble det etter den arabiske våren dannet fagforeninger som siden har fått store problemer med konsernledelsen i Kraft/Mondelez.

Selv om bedriften skal holde seg ti ILO-konvensjonen, FNs menneskerettigheter og OECDs regler, bryter de alle reglene. Dette er uakseptabelt for oss, og derfor har man prøvd å få konsernledelsen i tale ved å aktivisere IUL og nordiske forbund. Vi mener at et angrep på 1 er et angrep på alle. Derfor må vi være solidariske. En personalsjef fra Midt-Østen var klitt på glid, men ble stanset av konsernledelsen. Dette har endt med at IUL har startet en kampanje mot konsernet. De bryter både sion egne etiske retningslinjer og internasjonale retningslinjer for arbeidslivet-

Uttalelsen: Brudd på menneskerettigheter i konsernet som eier Freia – Mondeles International – tidligere Kraft Foods, ble enstemmig vedtatt.

Man gikk så over til behandling av landsstyrets innstilling nr. 83

Internasjonalt arbeid – bygget på forslag 118.

Internasjonal uttalelse

164 Arne Larsen syntes uttalelsen var litt tynn på Cuba. Det er et land med lite ressurser – og stort hjerte. Likevel tar de vare på det biologiske mangfoldet. Jeg har selv sett hvor godt fagbevegelsen på Cuba jobber. Folkehjelpen, NNN og LO prøver å lære bort organisasjonsliv til cubanske bedrifter, kanskje særlig joint venture-bedrifter, som er en nyskaping.

Men det verste er likevel USAs boikott. Ansvaret ligger på Obama og USA. Det må også oppnås en benådning av de fem cubanerne som på feilaktig grunnlag sitter fengslet i USA.

Dirigenten opplyste at Arne Larsens forslag var innbakt i landsstyrets innstilling.

Erik Hagen hadde vært på tur for å studere nærmere Norsk Folkehjelps prosjekt i El Salvador. Der er det tøffe forhold. Alle pengene fra Norge går til selvhjelpsarbeid, helse og velferd. Til drift av radio på vegne av fagforeningene. Det var flott å se. Organisering gir makt. Der er ekstremt mye fattigdom, og kriminelle gjenger. Utenfor radiostasjonene måtte det holdes vakt med maskinpistol.

Meld dere inn i Folkehjelpen. De driver godt arbeid, som kommer folket til gode.

Leif Olav Støle var en smule skeptisk til å støtte de fengslede cubanerne, for på Wikipedia hadde han lest at de var dømt for spionasje mot USA.

Yngve Hansen støttet alt som var sagt om arbeidet i El Salvador. Av alle penger vi bruker i NNN – ingen er så vel anvendte som dem som går til El Salvador.

Arne Larsen mente Wikipedia var en ufullstendig kunnskapsbase dersom en ville vite hva som skjedde med de fem cubanerne. De ble sendt til Florida for om mulig å hindre at mafiaen i Florida – utvandrede cubanere – skulle forårsake terrorhandlinger på Cuba. De ble arrestert og dømt på feilaktige premisser.

Kjell Mjaatvedt kalte dem frihetskjemper, og bad om at landsmøtet støttet den cubanske fagbevegelsen.

Leder av redaksjonskomiteen, *Eystein Gaare*, opplyste at redaksjonskomiteen mente det var riktig å innarbeide Arne Larsens forslag i landsstyrets innstilling.

Deretter ble innstillingen – med Larsens tillegg – enstemmig vedtatt.

Forslag 120 – landsstyrets innstilling nr. 85 gjaldt bevilgning til humanitære organisasjoner. Det ble foreslått en årlig bevilgning på 350 000 kroner til Norsk Folkehjelp gjennom hele perioden, og en bevilgning på 150 000 kroner til Amnesty. Dette ble enstemmig vedtatt.

Bjørn Tore Kyllø gjennomgikk deretter protokollen fra tirsdagens ettermiddagsmøte. Det var ingen merknader.

Dagsordens pkt. 13 – Valg

Leder av valgkomiteen, Svein Førde, la fram valgkomiteens innstilling. Den var enstemmig med unntak av 2. nestleder, der et mindretall på tre ville ha Jarle Wilhelmsen fra Hordaland.

Førde sa at valgkomiteen hadde lagt vekt på stå samlet, og det hadde de nesten klart på alle poster. Det var krevende, særlig fordi det skal være god fordeling på distrikt, bransjer og kjønn.

163 Eva Marie Fandal representerte mindretallet i valgkomiteen, som ville ha Jarle Wilhelmsen inn som 2. nestleder. Det var blant annet begrunnet i en bedre bransjemessig spredning. Hun mente Wilhelmsen hadde hatt en fin utvikling i NNN, og er i dag en mann med god ballast. Og så har han den gode egenskapen at han ikke vil hoppe rett til topps, men heller jobbe seg oppover i systemet.

Møtet hevet for en kort pause. Møtet fortsatt 16.10.

Generell debatt

Dirigenten åpnet for en generell debatt om valgkomiteens innstilling. Han hadde i utgangspunktet to inntegnede talere, men det ble flere.

084 Hilde Fismen støttet mindretallets innstilling og Eva Marie Fandals begrunnelse. Hun ville sterkt støtte Jarles kandidatur. Jarle var en som jobbet for medlemmene. Han var bra på verving i Hordaland og kan komme til å gjøre en god jobb som nestleder. Han er en mann som vokser med oppgavene. Vi krever skriftlig avstemning. Vi gir 11 stemmer som krever dette.

024 Yngve Hansen sa at han kanskje hadde vært litt for ofte på talerstolen, men han ble stående likevel. Han syntes ikke valgkomiteens innstilling speilet mangfoldet i forbundet. Innstillingen var for østlandsorientert. Han sa videre at han hadde et meget godt inntrykk av Jarle. Da han kom til Nordland viste han stor evne til å sette seg inn i fiskeribransjen, som var ny for ham. Han støttet derfor Jarles kandidatur.

094 Børge Otterøen sa at han kom fra Rogaland og han hadde gjennom sin tid i forbundet hatt mye problemer med bergensere. Allikevel ville han støtte Jarle. Distriktstilknytning må gjelde også i dette valget. Jeg vet at det er vanskelig å endre en innstilling fra valgkomiteen, men jeg prøver for tredje gang og håper jeg lykkes denne gangen.

112 Henrik Stabel sa at han kom fra storbyen Arendal. Han støttet en representant fra distriktene. Jarle bør på den jobben. Han var behjelpelig når de ansatte ved bryggeriet i Arendal kjøpte selskapet. Jarle har gått gradene i forbundet, og det er ekstremt viktig at han blir valgt. Det blir feil å velge Lars Iver.

155 Tor Arne Johansen sa at det var et sterkt økende press mot mat- og drikkeindustrien i Norge. Dagligvarekjedene har også vist en veldig offensiv holdning. I denne forbindelse vil det også være et sterkt fokus på næringspolitisk arbeid. Vi har het valget mellom to dyktige tillitsvalgte. Etter hans mening var Lars Iver Wiig den beste kandidaten, og det må kunne veie opp imot hvor i landet du kommer fra. Derfor må dere støtte Lars Iver.

040 Atle Tronstad viste til et benkeforslag som var fremmet av avd. 10. Det gjaldt konserntillitsvalgt i Orkla som de ville foreslå som medlem av forbundsstyret med Soland som vararepresentant.

097 Egil Torland sa også at det var to gode kandidater. Han gikk inn for Lars Iver som han betraktet som en god organisasjonsutvikler. Han hadde sittet i forhandlingsutvalg når de forhandlet med Tine om en ny konsernoverenskomst. Med Lars Ivers hjelp kom vi frem til en meget god overenskomst som sikrer de ansatte god representasjon i konsernledelse og arbeidsutvalg. Lars Iver er nå klar for større oppgaver. Han bør være med på å prege utviklingen i forbundet i tiden fremover. Han bør prege utviklingen ettersom han er en god organisasjonsutvikler.

Dirigenten foreslo at man tok opp endringsforslag på det enkelte punkt i innstillingen.

118 Dag-Rune Herting takket for noen flotte landsmøtedager. Rammevilkårene i industrien hadde stått sentralt. Lars Iver er en kløpper på rammevilkår, konsernavtaler og han bidro til på ostetollforslaget.

055 Kåre Pedersen sa at det virket ulogisk når noen advarte mot at Lars Iver plutselig skulle hoppe inn i forbundsstyret. Det er en merkelig betraktning. Mange har hoppet inn med godt hell og gjort det kjempebra. Lars Iver er en supergod kandidat. Han har kjempekompetanse på pensjon, økonomi. Det er altså ikke ulogisk å velge en kvalifisert og engasjert tillitsvalgt til 2. nestleder

Dirigenten åpnet for valg. Det ble gjennomført i tråd med innstillingen, med disse endringene:

Når Kjell Mjaatvedt fratrer administrasjonen 1. juni 2014, blir han erstattet av Jarle Wilhelmsen, Hordaland, som 2. nestleder.

Wilhelmsen ble satt opp mot valgkomiteens forslag på Lars Iver Wiig, og ble valgt med 116 stemmer. Wiig fikk 87. Det var 5 blanke stemmer.

Dette skjedde til tross for at Svein Førde sterkt anbefalte landsmøtet å velge Wiig, som han karakteriserte som initiativrik, god til å organisere og sånn sett var den beste kandidaten til vervet.

Møtet tok ti minutters pause, og deretter foreslo valgkomiteens leder, Svein Førde, at valgkomiteen anbefalte Stein Hagala fra Møre og Romsdal til den ledige plassen som forbundssekretær i administrasjonen. Han er 53 år, fra Ålesund, og har vært tillitsvalgt i Tine siden 1998. Han er også fylkeskoordinator i Møre og Romsdal.

Han ble valgt inn i administrasjonen enstemmig.

Jan Vidar Hansen fra Oslo og Akershus var valgkomiteens forslag til plass nr. 10 i landsstyret. Han ble utfordret av Terje Utstrand fra Sør-Trøndelag. Utstrands talsmann Øyvind Rønningen mente Sør-Trøndelag absolutt bør være representert i landsstyret. Og Oslo og Akershus hadde to der. Han utropte Utstrand til en super representant for alle merkevarebedriftene i Norge.

Erik Hagen mente på sin side at Jan Vidar Hansen fra Cola ville kunne gjøre en utmerket jobb i landsstyret og ba om landsmøtets støtte til hans kandidatur.

Terje Utstrand ble deretter valgt inn som nr. 10 i landsstyret med 126 stemmer. Hansen fikk 74. Det var 3 blanke stemmer og 5 unnlot å stemme.

Kontrollkomiteen

Dirigenten sa at Svein Bjørnland ikke lenger aktuell i kontrollkomiteen ettersom han var uaktuell. Der hadde valgkomiteen foreslått ny kandidat, Kåre Pedersen fra meieri, Sør-Trøndelag. Han ble valgt til nytt medlem av kontrollkomiteen.

De øvrige to ble valgt etter innstilling fra valgkomiteen. Det samme med vararepresentanten.

LOs representantskap/LO-kongressen

Her opplyste dirigenten at Kjell Mjaatvedt skulle slutte som personlig vararepresentant inntil han gikk av og Jarle Wilhelmsem kunne overta deretter.

Kjell Mjaatvedt tok ordet og sa at han ikke behøvde å ta plass for andre. Han var medlem av kontrollkomiteen og møtte derfor allikevel i LOs representantskap og LO-kongressen.

Han foreslo at Jarle Wilhelmsen overtok hans plass som vara i valgkomiteen innstilling både i LOs representantskap og LO-kongressen. – Så kan han begynne å lære, og han er god til det, sa Mjaatvedt.

Det virket som om forsamlingen sluttet seg til dette, og man fulgte valgkomiteens innstilling på valgene til LOs representantskap og LO-kongressen, med de av Mjaatvedt foreslåtte endringer.

Dirigenten sa at administrasjonen skulle samles etter møtet til fotografering. De andre kunne gjøre seg klar for landsmøtefesten. Den er i år ikke på Plaza, men på Bristol. Hvis dere ikke vet hvor Bristol er, får dere spørre noen som vet.

Så en hyggelig beskjed fra forbundslederen: Møtet i morgen starter ikke som vanlig kl. 09.00, men kl. 10.00. God fest!

Møtet ble hevet 17.2